

Barnesamtalen SFO Kaiskuru Nærmiljøsentert.

Sentralt i arbeidet med omsorg, har vi noe vi kaller for; ”**den gode samtalen**”. Den er et ”verktøy” vi bruker og et mål vi har, i våres arbeid for å skape et godt forhold til barna. Vi samtaler, lytter, forteller, hører etter hva de sier og er til stede. Dette gjør vi i små og store grupper, for eksempel når vi spiller spill, ved matstund, diverse aktiviteter m.m. (Utdrag fra årsplan SFO).

I den travle hverdagen som vi voksne og barn opplever, er det ikke bestandig vi får satt av tid til gode samtaler med barna. Derfor har vi prøvd å være bevisst på bruke den tida man har sammen med barna, (for eksempel når man spiller et spill) til å samtale, lytte, være tilstede osv. Det er ikke bare spillens gang som pågår, men også det å høre og se barnet.

I løpet av de siste årene har skoledagen økt sitt timetall. Barna får mindre tid på SFO. Dette merker vi godt. Vi får ikke de samme gode stundene med barna som før. Tiden strekker ikke til, og vi får ikke utnyttet ”Den gode samtalen” godt nok. Vi får barna i større grupper og det er mer utfordrende å se enkeltbarnet.

Begrepet kvalitet.

To elementer er viktig for å forstå kvaliteten på vårt tilbud:

- **Hva** vi tilbyr (den tekniske kvaliteten) – det brukerne mottar eller får (lar seg vurdere objektivt).
- **Hvordan** dette blir tilbudt (funksjonelle kvaliteten på prosessen) – hvordan tjenesten blir levert (lar seg subjektivt vurdere).

Av den grunn har vi blitt mer bevisst på:

- Spill på lag med foreldrene. Fortell hva SFO er. Fortell hva som skjer på SFO. Synliggjør hva SFO er. Brukernes forventninger påvirker også brukernes kvalitetsopplevelse.

Eksempel:

Vi har lagd en photostory med bilder av aktiviteter og kort viktig informasjon om SFO ved Kaiskuru Nærmiljøsentert. Denne viste vi til foreldrene for det nye 1. trinnet på våren før de begynte på skole/SFO. Vi fikk umiddelbar tilbakemelding fra enkelt foreldre, som hadde hørt lite om SFO og som var lettere nervøs for hva høsten ville bringe, at de nå var de beroliget og følte seg mer trygg på at barnet deres skulle bli tatt godt vare på. Vi lærte at det skal så lite til for å få effekt, bilder (det visuelle sier mer enn ord) og lite men viktig informasjon. Ta små skritt av gangen.

Hvordan skal vi så få vite hvordan barnet har det i den travle hverdagen?

Et lite grep vi har gjort i denne sammenheng er å ha en barnesamtale. Det er en planlagt samtale med enkeltbarnet hvor vi setter av tid slik vi får vite hvordan de opplever SFO. Samtalen kan kanskje sammenlignes med en type medarbeidersamtale.

Vi startet med disse samtalene for en god del år siden. Vi så at skolen hadde slike samtaler. Vi følte at vi også hadde behov for å gjøre det på samme måte. Vi lagde et lite samtalskjema med forskjellige spørsmål, som vi gikk gjennom sammen med barna. Dette ble gjort før vi hadde kontaktsamtaler med foreldrene. Kontaktsamtalene er enten sammen med skolen eller rett etter at skolen har hatt sin samtale. (Spare tid, foreldrene slipper å komme to dager).

I ettertid har vi evaluert samtalskjemaet og funnet ut at noen spørsmål kan vi utelate og andre har vi omskrevet. Vi har vært inne på SFOnett og ”stjålet” spørsmålsstillinger fra andre som også har barnesamtaler.

Erfaringer:

- Fremdeles ser vi at det er vanskelig å finne gode spørsmål som alle barna forstår. Barna er forskjellige, og spørsmålene må fungere som et hjelpemiddel i samtalen vi har med barnet. Vi må omformulere og tilpasse spørsmålene til den enkelte unge. Vi kan få svar som vi kanskje egentlig ikke forventer å få. Hva gjør vi da? Eks: Kan du merke at de voksne på SFO liker deg? Dette spørsmålet har vi vurdert flere ganger, men velger fremdeles å ha det med. Hvordan oppfatter barnet oss voksne? Kanskje vi tror at alt er greit: Men måten vi voksne snakker til barnet på, og måten vi møter barnet på, kan oppfattes annerledes enn vi voksne tror.
- For å få en bra samtale kan det være lurt å forberede barnet en tid i forveien på at vi skal ha en samtale. Forberedelsen kan gjøre at vi får mer utdypende svar. (jamfør forberedelse til medarbeidersamtale).
- Barna er i nuet. Vi voksne må ha det i bakhodet, fordi det kan prege samtalen. Eks. Barnet har hatt en liten konflikt rett før samtalen og bærer preg av dette i samtalen og svarene det gir. Det betyr ikke at det trenger å være sånn barnet har det ellers på SFO.
- Samtalen kan bli litt kunstig der vi må ”dra ut ordene”. Du kan få barna til å fortelle mer når du har dem i små grupper hver dag, og hvor de får tid og anledning til å si noe. Eks: Matstund.
- Vi kan få vite ting der vi bør avklare med barnet om vi kan si det videre. Dette for å skape tillit.
- Vi kan få bekreftet at det vi observerer er rett. Og motsatt, at ting ikke er som det ser ut til å være. Eks: Enkelte barn har en adferd utad i gruppa. Men når du får dem på tomannshånd endres denne. Tøff utad, men er den lille gutten som åpner seg og forteller hvordan det går, når man er på tomannshånd.
- Barnet kan få følelsen av at de blir tatt på alvor. De får være medeier og ta del i sin fritid – brukermedvirkning.
- Videre er denne samtalen til god hjelp når vi har kontaktsamtale med foreldrene.

Samhandling barn og foreldre.

Lang skoledag gjør noe med barna. Samhandlinga mellom barn og voksne blir annerledes. Barna opptrer på en annen måte overfor SFO ansatte når de er på skolen, enn når de er på SFO. Hvorfor?

- De vet at det er deres fritid og ønsker å bestemme mye selv. Det blir mye forhandlinger.
- De har kort tid til aktiviteter og lek på SFO før de skal hjem. Blir de stresset av dette?
- Barna kommer i store grupper når de er ferdig på skolen. De har jobbet konsentrert lenge. Er dette også et stressmoment?
- Store grupper av barn konkurrerer om de samme lekene og aktivitetene. Stressmoment?
- Vi voksne får mindre tid sammen med enkeltbarnet. Vi blir ikke en betydningsfull voksen i like stor grad som før. Vi blir ikke like godt kjent med enkeltbarnet. Hva skal vi formidle til foreldrene når vi knapt har sagt hei til enkelte barn i løpet av dagen? Stressmoment både for barn og ansatte på SFO?

Hvordan kan SFO møte denne utfordringen?

- Prøve å gi tid, rom og ikke minst ro til å være alene eller sammen i små grupper. Vi har sett at barna ønsker å være i små grupper og bestemme mye selv.
- Gi muligheten til å velge rolige eller aktive aktiviteter.
- Prøve å synliggjøre overfor foreldrene og andre hva som skjer på SFO. Et lite eksempel er å ta bilder av barna i forskjellige situasjoner som kan vises på plakater og lysbilder. Mer effektivt med bilder enn ord.
- Ha bevisste voksne som har kompetanse på fritid. Voksne som sammen med det øvrige personalet på skolen reflekterer over effekten av det vi tilbyr og ser helheten gjennom dagen og på hele barnet. Hva gjør vi for at barna skal få oppleve at de har en god fritid?